

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д-Р ЙОВЧО ЙОВЧЕВ, ДМ - КАТЕДРА
„ХИРУРГИЧНИ БОЛЕСТИ“

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, МЕДИЦИНСКИ
ФАКУЛТЕТ - СТАРА ЗАГОРА

на дисертационен труд
„СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА
ЛОКАЛНИ АНЕСТЕТИЦИ ПРИ ЕСТЕТИЧНИ
ОПЕРАЦИИ НА ГЪРДАТА“

на Д-р Милко Илиев Ковачев

за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ по
научна специалност 7.3 – медицина

Научен ръководител: Доц. д-р Албена Златарева, дм

Научен консултант: Доц. д-р Антон Тонев, дм

Дисертационният труд е обсъден и одобрен за публична официална защита на Катедрен съвет на Катедра „Обща и оперативна хирургия“ на МУ - Варна и съгласно Заповед Р-109-179 / 29.05.2019 год. на Ректора на МУ „Проф. д-р. Параскев Стоянов“- Варна е одобрен за публична защита.

Темата на дисертационния труд е съвременна и дисертабилна. Естетичната медицина е развиваща се клинична подспециалност и научните изследвания са насочени към използването на процедури, целящи подобряване на удовлетвореността на пациентите от техния външен вид. Естетичната хирургия е съществен компонент на пластичната хирургия на лицето и тялото.

Сред тях една от най-извършваните естетически интервенции в световен мащаб е корекцията на гърдите, като се използват различни методики: *аугментационна мамопластика* (изписвано още и като *мамопластика* – в зависимост от използвания източник), *редукционна* и *повдигаща мамопластика*. За извършването на тези оперативни

интервенции от съществено значение е предоперативната подготовка и методите на обезболяване. В тези случаи може да се приложат няколко вида анестезия – комбинирана, обща и регионална. При съвременните хирургични интервенции локалните анестетици широко се прилагат в естетичната медицина с цел постигане на по-добър регионален/локален контрол на обезболяване и по-бърз възстановителен период. В този дисертационен труд проспективно са проследени и сравнени по определени показатели ефектите от приложението на три локални анестетика: лидокаин, ропивакаин и хирокаин, при естетични операции на гърдата свързани и уголемяване на бюста. Проучваният проблем съществен от гледна точка на клиничната му значимост в пред- и следоперативния период.

Дисертационният труд на д-р Милко Ковачев е представен в обем 110 страници и съдържа 17 таблици и 3 фигури. Литературният обзор е представен в обем 59 страници, цели и задачи – 2 страници, материал и методи – 5 страници, резултати – 17 страници и дискусия – 5 страници. Литературната справка включва 176 заглавия и е представена на 16 страници.

Изложението на **литературния обзор** притежава много добра познавателна стойност и е съсредоточен върху следните главни теми: „Анестезия“, „Аугментационна мамопластика“, „Проучвания в областта на прилагането на локална анестезия в аугментационната мамопластика“.

В частта за „Анестезия“ са разгледани следните подтеми: „Определение“, „Историческо развитие“ и „Видове анестезия“. Подробно са преставени характеристиките, методите на приложение и особеностите при извършване на обща и локална анестезия. Изтъкнато е значението на доброто познаване на техниките за локална анестезия, тъй като хирурзите, практикуващи пластична и реконструктивна хирургия, често извършват двойната роля при тази клинична процедура.

Последователно са представени са развитието и обща характеристика на аугментационната мамопластика, като е представен и обзор на връзката между оперативната интервенция и показанията за най-подходящ тип локална анестезия.

Целта в научния труд е ясно формулирана, а именно: да се сравнят резултатите от приложението на лидокаин, ропивакаин и хирокаин при пациентите претърпяващи аугментационна мамопластика съвместно с обща анестезия.

Във връзка с целта, логически са поставени **четири задачи**:

1. Да се анализира взаимовръзката между действието на анестетика, продължителността му на действие на базата на оценка на изпитваната болка от страна на пациента.

2. Да се анализират зависимостите между всички изследвани параметри: възраст, пулс, стойности на артериалното налягане, вид на анестетика, продължителност на действие му и скала на болка, спрямо група пациенти, при които не е приложен локален анестетик и при които в постоперативния период обезболяването се осъществява само със стандартни нестероидни обезболяващи.

3. Да се определи степента на болково усещане при различните групи пациенти, при които са приложени локалните анестетици лидокаин, хирокаин и ропивакаин и да се установи доколко степента на болка при тях се отличава спрямо контролната група, която е без приложен анестетик.

4. Да се анализират удовлетвореността на пациентите от извършените обезболяващи процедури, както и продължителността на болничния престой на пациентите в зависимост от различните използвани анестетици.

Трудът на Д-р Ковачев е **реализиран в Клиниката по пластична хирургия** към МБАЛ „Скинсистемс” – село Доганово и обхваща популация от **120 жени**, подложили се на естетична процедура на гърдите в Клиниката през периода 2013-2016 година.

На 80 от тях е извършена аугментационна мамапластика и на 40 аугментация, комбинирана с мастопексия. Описателно са представени включващите и изключващите критерии за аугментационна мамапластика и мастопексия. Клиничният контингент е разпределен в три групи според вида на използвания медикамент за интеркостален блок предоперативно и паравертебрален блок. Подробно е описан използвания от автора лечебният алгоритъм.

За решаване на изброените задачи, д-р Ковачев използва следните статистически **методи**: методите на описателната статистика, корелационен анализ, регресионен анализ и кростабулационен анализ на болничния престой

Резултатите са представени последователно и изчерпателно, подробно илюстрирани и онагледени с таблици и фигури. Д-р Ковачев изследва влиянието на използваните за постоперативно заболяване лекарствени средства върху степента на болка, изпитвана от пациентките по време на лечението. Дизайнът на проучването е тип „случай-

контрола“ и пациентите са разпределени в 3 експериментални групи - разпределени в зависимост от аплрицирания анестетик, и една контролна група.

Проучени са следните клинично значими показатели: усещане за болка, болничен престой, кростабулационен анализ на болничния престой и степента на изпитваната болка резултатите, средно усещане за удовлетвореност на пациентите според вида на използвания анестетик.

За да се проверят възможните връзки между изследваните показатели в извадката, са тествани различни асоциации с помощта на корелационен анализ на Pearson. Проучени са: връзка между продължителността на действие на анестетика и оценката от старана на пациента на изпитвана болка. Връзката между действието на анестетика, неговата продължителност и оценката за степента на изпитваната болка, взаимовръзки между всички изследвани индикатори в извадката, взаимовръзки между прилагането на анестетици, броя на дните болничен престой и удовлетвореността на пациентите. Представени са резултати и от извършен регресионен анализ.

Дискусията показва авторското отношение по проучвания проблем и способността на д-р Ковачев да анализира собствените получени резултати, съпоставяйки ги с резултатите на други авторски колективи.

Изводите са 4 на брой и произтичат от собствените получени резултати – т.е. обобщават достоверно резултатите от изследването. Изведени са две препоръки.

Като **приноси** на дисертанта могат да бъдат признати:

1. Приноси с научен характер

1.1. При нашето проучване проследихме световните научни медицински бази Medline, Cochrane dabase, Pub med и др. и не открихме подобно изследване за сравнение между различни анестетици за обезболяване при аугментационна мама(мамо-) пластика.

1.2. Доказа се, че приложението на *Ropivacaine*, действащ 24 часа, е най-удачно за редуциране на болката при интеркостален блок при аугментационна мамапластика или при комбинация от аугментация с мастопексия.

2. Приноси с практически характер

2.1. Като се вземат под внимание бързите темпове, с които се развива пластичната хирургия, смятаме нашето проучване за ефективно, както за лекарските екипи, така и за пациентите, подобряващи външния си вид и самочувствие.

2.2. По-краткият болничен престой води до финансова ефективност за лечебното заведение.

2.3. В ежедневната лекарска практика нарастването на удовлетвореността на пациентите от получените здравни услуги и подобряването на качеството на медицинските услуги са от основно значение.

2.4. По-бързото възстановяване на пациентите след съответната интервенция води до по-бързата им социална интеграция и до връщането им към обичайните занимания.

Дисертационният труд на Д-р Милко Ковачев притежава съвременна научна и практическа стойност, като допринася за съвременно оптимизиране на постоперативния контрол на болката в естетичната хирургия. Това ми дава правото да предложа на уважаваното Научно жури да присъди на д-р Милко Ковачев образователна и научна степен „ДОКТОР“.

Проф. д-р Йовчо Йовчев, дм